

PRAVILNIK O UNUTRAŠNjem REDU I ČUVARSKOJ SLUŽBI SPOMENIKA PRIRODE „RIPALJKA”

(„Sl. glasnik RS”, br. 51/2014)

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim pravilnikom regulišu se unutrašnji red, organizacija, način rada i oprema čuvarske službe, kao i osnovna pravila organizacije protivpožarne zaštite Spomenika prirode „Ripaljka” (u daljem tekstu: Spomenik prirode), odnosno, bliže propisuju pravila iz člana 56. stav 4. Zakona o zaštiti prirode (u daljem tekstu: Zakon) po kojima se na području Spomenika prirode sprovode režimi zaštite utvrđeni članom 35. Zakona i članom 4. Uredbe o zaštiti Spomenika prirode „Ripaljka” (u daljem tekstu: Uredba).

Član 2

Odredbe ovog pravilnika odnose se na korisnike zaštićenog područja u smislu člana 4. tačka 37. Zakona (u daljem tekstu: Korisnik), odnosno, na lica koja imaju prebivalište ili boravište na području Spomenika prirode, vlasnike zemljišta i drugih nepokretnosti, pravna i fizička lica i preduzetnike koji korišćenjem nepokretnosti, prirodnih vrednosti i dobara i na drugi način obavljaju delatnost ili vrše poslove na području Spomenika prirode, kao i na Posetioce Spomenika prirode.

Posetilac Spomenika prirode je lice koje iz naučnih, obrazovnih, rekreativnih, turističkih, sportskih i kulturnih potreba i razloga boravi na području Spomenika prirode kraće od 15 dana, kao i lice u tranzitu kroz područje Spomenika prirode (u daljem tekstu: Posetilac).

Član 3

Upravljanje Spomenikom prirode Uredbom je povereno Javnom preduzeću „Direkcija za urbanizam i izgradnju - Sokobanja”, Sokobanja (u daljem tekstu: Upravljač).

Član 4

Korisnici i Posetioci dužni su da se pridržavaju odredaba ovog pravilnika, uputstava sa informativnih tabli i drugih oznaka, kao i uputstava ili naloga čuvara Spomenika prirode i drugih ovlašćenih lica Upravljača.

U planiranju i preuzimanju radova i aktivnosti na području Spomenika prirode, Korisnici i Posetioci dužni su da poštuju Zakon, Uredbu i Plan upravljanja Spomenika prirode.

Član 5

Za korišćenje Spomenika prirode i usluga Upravljača, Korisnik i Posetilac plaćaju nadoknadu Upravljaču, shodno članu 70. Zakona.

Visinu, način obračuna i način naplate naknade Upravljač propisuje posebnim aktom, uz saglasnost Nadležnog ministarstva (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Član 6

Unutrašnji red Spomenika prirode Upravljač obezbeđuje organizovanjem čuvarske službe, saradnjom sa lokalnim stanovništvom, javnim preduzećima i drugim privrednim subjektima, ustanovama i udruženjima građana, kao i saradnjom sa organima državne uprave i lokalne samouprave.

II KRETANJE I BORAVAK POSETILACA

Član 7

Ulazak u područje Spomenika prirode je slobodan sa ograničenjima koja su utvrđena ovim pravilnikom.

Ulazak u područje Spomenika prirode motornim vozilom može se zabraniti ili ograničiti, u skladu sa posebnim propisom, ukoliko se radi o transportu opasnih materija.

Ulazak u područje Spomenika prirode motornim vozilom, odnosno, prolazak bez zadržavanja je dozvoljen za potrebe medicinskih usluga bolnice „Ozren”.

Upravljač može kratkotrajno zaustavljati motorna vozila na ulasku u područje Spomenika prirode, ukoliko na javnom putu zasnuje ulaznu stanicu u skladu sa članom 68. st. 3, 4. i 5. Zakona.

Način zasnivanja i rada ulaznih stanica Upravljač će propisati posebnim aktom, u skladu sa zakonom.

Član 8

Boravak na području Spomenika prirode je slobodan i bez ograničenja osim na mestima i na način utvrđenim stavom 2. ovog člana.

Zabranjen je ulazak, odnosno pristup bez odobrenja Upravljača ili pratnje Čuvara Spomenika prirode unutar prostora bigrenog kanjona, gde usled obrušavanja strmih bigrenih odseka i drvenastog rastinja postoji opasnost da lična bezbednost može biti životno ugrožena.

Kada se radi o hitnoj intervenciji u slučaju požara, elementarne nepogode, udesa ili namenskom korišćenju službenih puteva, te aktivnosti se prijavljuju Upravljaču.

Član 9

Kretanje, zaustavljanje i parkiranje motornih vozila, odnosno vozila na motorni pogon na putevima i pristup određenim mestima i objektima na području Spomenika prirode mogu se, na osnovu dogovora sa upravljačima tih puteva, regulisati odnosno zabraniti ili ograničiti za sve ili određene kategorije učesnika u saobraćaju.

Parkiranje vozila je dozvoljeno isključivo na izgrađenom postojećem parking prostoru.

O režimu saobraćaja iz stava 1. ovog člana javnost i učesnici u saobraćaju obaveštavaju se na pogodan način, a deonice puteva i mesta na području Spomenika prirode na kojima nije dozvoljeno kretanje, zaustavljanje ili parkiranje motornih vozila vidno se obeležavaju.

Zabranjena je upotreba vozila na putevima suprotno obaveštenju i oznakama iz stava 3. ovog člana.

Član 10

Kampovanje i logorovanje van građevinskih parcela i okućnica stalnih domaćinstava, porodičnih objekata za odmor i turističko-ugostiteljskih objekata dopušteno je jedino na mestima posebno određenim Planom upravljanja ili prostornim planom i uređenim za te namene.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, kampovanje ili logorovanje može se organizovati uz pratnju čuvara ili odobrenje Upravljača na drugom mestu, u kratkom trajanju i za manji broj lica, a za potrebe naučno-istraživačkog rada i ekoturizma.

Loženje vatre na otvorenom ognjištu je zabranjeno na području Spomenika prirode.

Izuzetno od odredbe stava 2. ovog člana, loženje vatre izvan mesta određenih za kampovanje i logorovanje za lica koja ne učestvuju u naučnoistraživačkom radu, dopušteno je samo na posebno uređenim i obeleženim ložištima u skladu sa stavom 2. ovog člana.

Član 11

Vlasnici i korisnici zemljišta i drugih nepokretnosti dužni su da dopuste pristup i prolaz Čuvarima i drugim ovlašćenim licima Upravljača u vršenju službenih radnji, kao i licima koja odobrenjem Upravljača obavljaju istraživačke i druge aktivnosti na području Spomenika prirode.

III ZAŠTITA PRIRODNIH I KULTURNIH VREDNOSTI I ŽIVOTNE SREDINE

Član 12

Korisnici i Posetioci dužni su da primenjuju mere zaštite prirodnih, kulturnih i drugih vrednosti i životne sredine u skladu sa Zakonom, Uredbom ili ovim pravilnikom, merodavnim zakonima i propisima donetim na osnovu tih zakona.

Član 13

Biljke i gljive koje žive u slobodnoj prirodi na području Spomenika prirode, a kojima je Pravilnikom o proglašenju i zaštiti strogo zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta biljaka, životinja i gljiva („Službeni glasnik RS”, br. 5/10 i 47/11) utvrđen status strogo zaštićenih vrsta, nije dozvoljeno seći, kidati, lomiti, čupati, sakupljati njihovo seme i plodove, ili ih na drugi način oštećivati i uništavati.

Životinje koje žive, povremeno ili sezonski borave u slobodnoj prirodi na području Spomenika prirode, a kojima je Pravilnikom o proglašenju i zaštiti strogo zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta biljaka i životinja i gljiva (u daljem tekstu: Pravilnik o divljim vrstama), utvrđen status strogo zaštićenih vrsta, nije dozvoljeno rasterivati, uznemiravati, hvatati, ubijati i ranjavati, nehotično i namerno trovati, sakupljati jaja i druge razvojne oblike, uništavati i oštećivati gnezda i ostala mesta i objekte na kojima se te životinje razmnožavaju, odgajaju mladunce, sklanjaju, borave i hrane.

Lice koje na području Spomenika prirode nađe zaštićenu divlju životinju utvrđenu pravilnikom o divljim vrstama, svoj nalaz bez odlaganja prijavljuje Čuvaru ili drugom ovlašćenom licu Upravljača.

Lice iz stava 3. Ovog člana i Upravljač mogu se dogovoriti da Upravljač preuzme dalje obaveze u vezi nađenih primeraka divljih životinja shodno članu 93. Zakona, odnosno obavesti najbližu veterinarsku organizaciju i Ministarstvo, o čemu Upravljač sastavlja zapisnik i vodi evidenciju.

Zabranjeno je postupanje sa strogo zaštićenim vrstama divljih biljaka, životinja i gljiva suprotно odredbama st. 1, 2. i 3. ovog člana.

Član 14

Divlje vrste biljaka, gljiva, lišajeva i životinja koje su utvrđene Uredbom o stavljanju pod kontrolu sakupljanja i prometa divlje flore i faune („Službeni glasnik RS”, br. 31/05, 45/05, 22/07, 38/08, 9/10 i 69/11) mogu se sakupljati na području Spomenika prirode na način i pod uslovima utvrđenim prethodno spomenutim propisom i Uredbom.

Lica koja vrše sakupljanje divlje flore i faune na području Spomenika prirode dužna su da čuvaru Spomenika prirode (u daljem tekstu: Čuvar) ili drugom ovlašćenom licu Upravljača prijave dnevne količine i vrste sakupljene flore i faune.

U skladu sa Uredbom o stavljanju pod kontrolu sakupljanja i prometa divlje flore i faune iz stava 1. ovog člana, sakupljanje zaštićenih vrsta radi korišćenja odnosno stavljanja u promet na zemljištu ili šumi koja je u privatnom vlasništvu može se vršiti samo ako to odobri vlasnik tog zemljišta ili šume.

Zabranjeno je sakupljanje divlje flore i faune suprotно odredbama st. 1 i 2. ovog člana.

Član 15

Vrste divlje flore i faune čije je korišćenje i zaštita regulisano propisima iz oblasti šumarstva, poljoprivrede, lovstva i ribolova mogu se na području Spomenika prirode koristi na način i pod uslovima iz tih propisa.

Lov, odnosno pristup i boravak lovaca sa oružjem i psima na području Spomenika prirode nije dozvoljen.

Član 16

Na području Spomenika prirode nije dopušteno unošenje, odnosno sadnja, zasejavanje i naseljavanje alohtonih divljih vrsta biljaka i životinja, odnosno vrsta stranih za izvorni živi svet istočne Srbije.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, alohtone vrste biljaka mogu se unositi na malim površinama i u ograničenoj brojnosti prilikom sprovođenja mera antierozione zaštite, zaštite životne sredine i pejsažnog uređenja, pod uslovima i na način utvrđenim članom 82. Zakona i članom 4. tačka 9. Uredbe kojim se zabranjuje: sadnja, zasejavanje i naseljavanje biljnih i životinjskih vrsta stranih za prirodni živi svet istočne Srbije, osim ograničenog i kontrolisanog korišćenja alohtonih neinvazivnih vrsta drveća, žbunja i trave za potrebe parkovskog i pejsažnog uređenja i zaštite tla od vodne erozije.

Na području Spomenika prirode obavezni su kontrola i suzbijanje vrsta biljaka i životinja koje je Ministarstvo proglašilo za invazivne.

Zabranjeno je postupanje sa alohtonim i invazivnim vrstama biljaka i životinja suprotno odredbama st. 1, 2. i 3. ovog člana.

Član 17

Upravljač će na pogodan način javno prikazati i učiniti dostupnim Korisnicima i Posetiocima spiskove vrsta divlje flore i faune iz čl. 13, 14, 15. i 16. sa informacijama od značaja za njihovo prepoznavanje, zaštitu i režim korišćenja.

Član 18

Zabranjena je, shodno članu 4. Uredbe, eksploatacija naslaga bigra i druge radnje kojima se oštećuju i nepovoljno menjaju geološka struktura, reljef i paleontološki sadržaj bigrenih terasa, izgled i funkcije vodopada, slapova i džinovskih lonaca, osim radnji u okviru naučnih istraživanja koje ne izazivaju nepovoljne posledice po navedene vrednosti.

Član 19

Zabranjeno je, shodno članu 98. Zakona, uzimati iz prirode geološka i paleontološka dokumenta odnosno fosile, minerale i kristale, koji su proglašeni zaštićenim prirodnim dobrima ili se nalaze na objektu geonasleđa i zaštićenom nalazištu.

Nalazač geoloških i paleontoloških dokumenata iz stava 1. ovog člana koja bi mogla predstavljati zaštićenu prirodnu vrednost, dužan je da iste prijavi Ministarstvu u roku od osam dana od dana pronalaska i preduzme mere zaštite od uništenja, oštećivanja ili krađe.

Nalazač i Upravljač mogu se sporazumeti da Upravljač izvrši prijavu i preduzme mere iz stava 2. ovog člana umesto nalazača.

Zabranjeno je, shodno članu 25. Zakona, oštećivanje, uništavanje, iznošenje, i prisvajanje primeraka biljaka i životinja, minerala, kristalnih tvorevin, fosilnih ostataka i artefakata iz pećina i kraških jama, ostavljanje otpadaka, upotreba materijala kojima se mogu zagaditi vode, ispisivanje grafita i loženje vatre u tim objektima.

U cilju naučnog istraživanja, zaštite i uređenja speleoloških objekata može se dopustiti uzimanje i iznošenje predmeta iz stava 1. ovog člana, odnosno vršenje manjih promena na delovima pećinskog ulaza (i neispitanih kanala) na krečnjačkom odseku u sklopu masiva velikog slapa Ripaljke, u skladu sa čl. 97, 98. i 99. Zakona i pod uslovima i na način koji će se utvrditi aktom Vlade iz člana 25. stav 2. Zakona, kao i uz odobrenje Upravljača.

Član 20

Zabranjeno je obavljati radove i druge aktivnosti kojima se mogu izazvati nepovoljne promene životne sredine, odnosno zagaditi tle, voda i vazduh, stvarati prekomerna buka i indukovati zračenje štetno po ljude i živi svet, a shodno propisima koji regulišu oblast zaštite životne sredine.

U skladu sa članom 57. Zakona, za radove i aktivnosti odnosno projekte sa mogućim značajnim uticajem na životnu sredinu sprovodi se postupak procene uticaja na životnu sredinu ili se bez izrade studije

procene uticaja postupa po aktu o uslovima i merama zaštite prirode koji izdaje Zavod za zaštitu prirode Srbije (u daljem tekstu: Zavod).

Nosilac projekta dužan je da planirane radove i aktivnosti iz stava 2. ovog člana pismeno prijavi Upravljaču.

IV OBAVLJANJE DELATNOSTI I KORIŠĆENJE PRIRODNIH RESURSA

Član 21

Poljoprivredna delatnost na prostoru Spomenika prirode se ne obavlja.

Član 22

Gajenje, zaštita i korišćenje šuma vrši se u skladu sa Zakonom o šumama, propisima donetim na osnovu tog zakona, čl. 18. i 35. Zakona, Uredbom i ovim pravilnikom.

Gazdovanje šumama u državnoj svojini sprovodi se prema planovima razvoja šumskih područja, osnovama gazdovanja, godišnjim planovima gazdovanja šumama i izvođačkim projektima.

Gazdovanje šumama sopstvenika za koje se ne donose osnove gazdovanja vrši se na osnovu programa gazdovanja i godišnjih planova gazdovanja.

Na području Spomenika prirode, Upravljač je korisnik šuma u državnoj svojini kojima gazduje JP „Srbijašume“.

Član 23

Na području Spomenika prirode vrši se održivo gazdovanje šumama kao dobrom od opšteg interesa u skladu sa dobrom šumarskom praksom, kojom se osigurava poboljšanje šumskog ekosistema, njegovog zdravstvenog stanja, očuvanje raznovrsnosti i izvornosti drveća, žbunja i ostalih biljaka u šumskim sastojinama.

Krčenje šume dozvoljeno je na malim površinama radi zaštite i nadzora prirodnih vrednosti i za druge planske namene uređenja prostora u skladu sa zakonom.

Zabranjena je čista seča na većoj površini u okviru radova na rekonstrukciji degradiranih šuma, šikara i šibljaka.

Seča i drugi oblici uklanjanja ili oštećivanja reprezentativnih stabala drveća i primeraka zaštićenih, retkih i u drugom pogledu značajnih vrsta drveća i žbunja su zabranjeni.

Na području Spomenika prirode zabranjena je čista seča na većoj površini u okviru radova na rekonstrukciji degradiranih šuma, šikara i šibljaka.

Izuzeto od stava 2. ovog člana dozvoljena je seča i uklanjanje onih primeraka biljaka koji su prestareli, suvi i kao takvi predstavljaju opasnost i ugrožavaju bezbednost Posetilaca i službenih lica Upravljača.

Primerci biljaka koji su na prirodan način (usled prestarelosti, oboljenja fitopatološke prirode, oštećenja entomološke prirode ili oslabljene vitalnosti) doživeli pad na terenu i zatečeni u oborenom stanju ostaju na mestu pada, osim u slučajevima da se to desilo u zoni okupljanja i aktivnosti turista kada je neophodno ukloniti ostatke takvih primeraka.

Član 24

Korišćenje, zaštita i uređenje voda i zaštita od štetnog dejstva voda vrše se na osnovu Zakona o vodama („Službeni glasnik RS”, broj 31/10), Uredbe i ovog pravilnika.

Spomenik prirode obuhvata delove vodnih područja Donji Dunav i Morava.

Spomenik prirode ne pripada vodnom zemljištu ribolovnih voda.

Javno preduzeće za upravljanje vodama „Srbijavode” donosi planove i godišnje programe upravljanja vodama, vodi registre zaštićenih oblasti i katastre vodnih objekata na vodnim područjima iz stava 2. ovog člana.

Na području Spomenika prirode zabranjeno je kaptiranje vrela Gradašnice, pregrađivanje, kanalisanje i drugi hidro-tehnički radovi u koritu tog vodotoka, osim radova na regulaciji prelivanja vode na bigrenom odseku Ripaljke u cilju naučnog istraživanja, obnavljanja i održavanja procesa stvaranja bigra i pojačanja hidroloških funkcija i privlačnosti ovog vodopada. Za kaptiranje izvora i odvođenje vode i druge hidrotehničke radove na području Spomenika prirode, osim vodnih akata potrebno je pribaviti akt o uslovima zaštite prirode koji izdaje Zavod.

Član 25

Planovi upravljanja vodama usklađuju se sa Uredbom i Planom upravljanja Spomenika prirode.

Upravljač i JP „Srbijavode” sarađuju u stvarima od zajedničkog interesa za upravljanje Spomenikom prirode i vodnim područjima, posebno na usklađivanju dokumenata iz stava 1. ovog člana.

JP „Srbijavode” stavlja na uvid podatke iz registra zaštićenih oblasti i katastra vodnih objekata i druge podatke od interesa za zaštitu i korišćenje voda na području Spomenika prirode koje vodi na osnovu zakonskih ovlašćenja.

Član 26

Na području Spomenika prirode sa utvrđenim režimom zaštite II stepena nije dopuštena eksploatacija mineralnih sirovina i korišćenje materijala iz korita i sa obala vodotoka, eksploatacija naslaga bigra i druge radnje kojima se oštećuju i nepovoljno menjaju geološka struktura, reljef i paleontološki sadržaj bigrenih terasa, izgled i funkcije vodopada, slapova i džinovskih lonaca, osim radnji u okviru naučnih istraživanja koje ne izazivaju nepovoljne posledice po navedene vrednosti.

V LOV I RIBOLOV

Član 27

Aktivnosti lova na području Spomenika prirode su zabranjene.

Član 28

Aktivnosti ribolova na području spomenika prirode su zabranjene.

Zaštita i korišćenje faune riba na području Spomenika prirode vrši se u skladu sa Zakonom o zaštiti i održivom korišćenju ribljeg fonda, propisima donetim na osnovu tog zakona, Uredbom i ovim pravilnikom.

Područje Spomenika prirode ne pripada ribolovnim vodama.

Na lokalitetu postojeće veštačke akumulacije (jezerce) dopušteno je kontrolisano poribljavanje potočnom pastrmkom (*Salmo truta morpha fario*) u ograničenim količinama, a u cilju povećanja atraktivnosti jezerceta. Ta aktivnost nema namenu da se sprovodi u okviru naučnih istraživanja, ali može biti od značaja ihtiolozima, s obzirom da se može pratiti proces spontanog mrešćenja pastrmke.

VI SPORT, REKREACIJA I TURIZAM

Član 29

Na području Spomenika prirode mogu se organizovati sportska takmičenja i aktivnosti rekreacije na terenima za male sportove, u planinarstvu i drugim oblastima ukoliko se tim aktivnostima neoštećuju ili ugrožavaju prirodne vrednosti i kvalitet životne sredine.

Na površinama sa utvrđenim i obeleženim staništima i mestima prihrane ptica i drugih životinja, u zoni vodopada i bigrenih terasa i odseka zabranjene su sve sportske aktivnosti.

Za takmičenja iz stava 1. ovog člana organizator pribavlja odobrenje Upravljača i plaća naknadu u skladu sa posebnim aktom koji donosi Upravljač.

Organizator je dužan da takmičenje prijavi Upravljaču najmanje 30 dana pre dana planiranog za njegov početak.

Za planirane sportske aktivnosti za koje se osnovano prepostavlja mogućnost uticaja na prirodne vrednosti Spomenika prirode i kvalitet životne sredine organizator, na osnovu obaveštenja Upravljača pribavlja uslove zaštite prirode koji izdaje Zavod.

Zabranjeno je organizovanje takmičenja bez odobrenja Upravljača i protivno uslovima datim u odobrenju.

Član 30

Na području Spomenika prirode pravna i fizička lica mogu obavljati delatnost turizma i ugostiteljstva, odnosno organizovati turističke posete i pružati usluge smeštaja, ishrane i pića u skladu sa Zakonom o turizmu („Službeni glasnik RS”, br. 36/09 i 88/10), propisima donetim na osnovu tog zakona, Zakonom, Uredbom i ovim pravilnikom.

Član 31

Turističke grupe i pojedinci mogu u pratnji Čuvara ili drugog ovlašćenog lica Upravljača posećivati i razgledati lokalitete i površine iz obrazovnih, rekreativnih i opštekulturalnih razloga i potreba.

Upravljač će izraditi i doneti program prezentacije Spomenika prirode kojim će bliže urediti dopušten način i mesta posećivanja, istovremeni broj Posetilaca na pojedinim mestima i druga pitanja od značaja za razgledanje Spomenika prirode i upoznavanje njegovih vrednosti, a posebno način prezentacije vrednosti u okviru aktivnosti ekoturizma.

Član 32

Za obavljanje delatnosti turizma i ugostiteljstva iz člana 30. i za usluge Upravljača iz člana 31. ovog pravilnika plaća se naknada u skladu sa posebnim aktom Upravljača.

VII IZGRADNJA OBJEKATA I UREĐENJE PROSTORA

Član 33

Izgradnja objekata i uređenje prostora na području Spomenika prirode vrši se u skladu sa Zakonom o planiranju i izgradnji („Službeni glasnik RS”, br. 72/09, 81/09, 24/11 i 121/12, 42/13 - odluka US i 50/13 - odluka US), propisima donetim na osnovu tog zakona, donetim urbanističkim planovima, Zakonom, Uredbom i ovim pravilnikom.

Na području Spomenika prirode zabranjeni su: izgradnja objekata, osim održavanja i rekonstrukcije objekata javnog vodosnabdevanja, postojećih zgrada i objekata saobraćajne, elektroenergetske i telefonske infrastrukture.

Član 34

Planirane radove na rekonstrukciji objekata, nosilac radova odnosno investitor (u daljem tekstu Investitor) dužan je da pismeno prijavi Upravljaču, shodno članu 57. stav 5. Zakona.

Prijava iz stava 1. ovog člana sadrži osnovne podatke o investitoru, vrsti i obimu planiranih radova, lokaciju i vlasništvu na nepokretnostima.

Upravljač će u roku ne dužem od 15 dana od dana podnošenja prijave dostaviti Investitoru pisano obaveštenje o tome da li su radovi Zakonom i Uredbom dozvoljeni, sa uputstvom šta dalje treba da radi kako bi pribavio akt o uslovima zaštite prirode, lokacijsku i građevinsku dozvolu.

Upravljač će od Investitora tražiti dopunu prijave ukoliko se na osnovu predočenih podataka ne može pružiti merodavno i kvalifikovano obaveštenje.

Investitor je dužan da jedan primerak prijave početka rekonstrukcije objekta iz člana 148. Zakona o planiranju i izgradnji dostavi i Upravljaču. Uz prijavu, u kojoj navodi planiranu dinamiku radova, Investitor prilaže akt o uslovima zaštite prirode i građevinsku dozvolu.

Za manje montažne objekte privremenog karaktera na zemljištu u javnoj svojini iz člana 146. Zakona o planiranju i izgradnji (kiosci, letnje i zimske bašte, tezge i drugi pokretni mobilijar, nadstrešnice i dr.), čije postavljanje i uklanjanje obezbeđuje i uređuje lokalna samouprava, potrebna je saglasnost Upravljača.

Zabranjeno je radove na rekonstrukciji objekta izvoditi odnosno obavljati bez prijave iz stava 5. ovog člana, a montažne objekte iz stava 6. postavljati bez saglasnosti Upravljača.

VIII ODRŽAVANJE ČISTOĆE I UPRAVLJANJE OTPADOM

Član 35

Održavanje čistoće i upravljanje otpadom na području Spomenika prirode vrši se u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom („Službeni glasnik RS”, br. 36/09 i 88/10), propisima donetim na osnovu tog zakona, drugim zakonima i propisima koji se odnose na otpadne materije, Uredbom i ovim pravilnikom.

Na području Spomenika prirode Uredbom je zabranjeno odlaganje komunalnog, građevinskog, medicinskog i drugog otpada, osim komunalnog otpada poreklom sa zaštićenog područja, koji može da se odlaže na propisan način na mestima koja su za to određena i obeležena.

Regionalni i lokalni planovi upravljanja otpadom usklađuju se sa Uredbom i Planom upravljanja Spomenika prirode.

Član 36

Svako je dužan da sakuplja i odlaže otpatke koje stvara, na mestima koja su posebno uređena odnosno opremljena i prema potrebi, obeležena za te namene.

Upravilač će postaviti odgovarajuću opremu, odnosno kante, korpe ili kese za privremeno odlaganje čvrstog otpada na mestima koja su predmet posete i organizovati njihovo pražnjenje i odvoženje izvan područja Spomenika prirode.

Upravilač će inicirati saradnju sa komunalnim službama u oblasti održavanja čistoće kroz organizovano postavljanje i redovno pražnjenje kontejnera za smeće na mestima okupljanja većeg broja Posetilaca.

Član 37

Vlasnici i Korisnici nepokretnosti dužni su da ih održavaju u čistom i urednom stanju.

Obavezna je seča trulog, prestarelog i oštećenog drveća i žbunja i potkresivanje grana i uklanjanje korova na zemljištu u putnom pojusu i vodnom pojusu i na površinama za rekreaciju.

Korisnici i sopstvenici šuma dužni su da održavaju šumski red u skladu sa propisima u oblasti šumarstva, uključujući i obavezu što kraćeg zadržavanja posećenih stabala i ogrevnog drveta na terenu i pored puteva.

IX OBELEŽAVANJE I POSTAVLJANJE OZNAKA, FOTOGRAFISANJE I SNIMANJE FILMOVA

Član 38

Upravilač u roku utvrđenom Uredbom i na način propisan odgovarajućim podzakonskim aktom obeležava Spomenik prirode kao zaštićeno područje tablama propisanog izgleda i sadržaja koje postavlja na mestima gde javni putevi ulaze u Spomenik prirode, a granice Spomenika prirode obeležava propisanim oznakama.

Upravljač postavlja table odnosno druge oznake sa informacijama o pravilima unutrašnjeg reda.

Upravljač postavlja i druge table i oznake od značaja za sprovođenje režima zaštite i prezentaciju vrednosti Spomenika prirode, kao što su panoi, bilbordi, planinarske i šetne staze sa putokazima, odmorišta, hranilišta, kućice za ptice, mesta za odlaganje otpadaka i dr.

Zabranjeno je oštećivanje ili uništavanje i uklanjanje tabli i natpisa na tablama i drugih oznaka iz ovog člana, kao i njihovo zaklanjanje odnosno maskiranje drugim objektima.

Član 39

Na području Spomenika prirode nije dopušteno postavljanje informativnih tabli sa nazivima pravnih i fizičkih lica i reklamnih i drugih panoa bez odobrenja Upravljača.

Za postavljanje službenih tabli i drugih oznaka koje su utvrđene propisima u oblasti turizma, saobraćaja i javnih puteva, šumarstva, lovstva, vodoprivrede i energetike nije potrebno odobrenje Upravljača.

Za postavljanje i držanje tabli i panoa iz stava 1. ovog člana Upravljač može naplatiti naknadu u skladu sa posebnim aktom.

Član 40

Fotografisanje i snimanje tonskih i video zapisa i filmova na području Spomenika prirode dozvoljeno je.

Za radnje iz stava 1. ovog člana koje se vrše u komercijalne svrhe potrebno je pribaviti saglasnost Upravljača i za njih se plaća naknada na osnovu posebnog akta koji donosi Upravljač.

Radi pribavljanja saglasnosti iz stava 2. ovog člana, organizator snimanja odnosno zainteresovano lice prijavljuje planirane aktivnosti snimanja Upravljaču koji je dužan da saglasnost izda u roku ne dužem od 15 dana.

Za aktivnosti fotografisanja i snimanja zainteresovano lice će prema potrebi i obaveštenju Upravljača pribaviti akt o uslovima zaštite prirode koje izdaje Zavod.

Upravljač može privremeno ili trajno uskratiti saglasnost ukoliko je indikovan značajan nepovoljan uticaj na prirodne vrednosti.

Fizičko ili pravno lice koje obavlja ili za čiji račun se obavlja snimanje fotografija, tonskih i video zapisa i filmova koji se publikuju odnosno prikazuju javnosti, osim igranih filmova, dužno je da jedan primerak snimljenog materijala dostavi Upravljaču.

X ISTRAŽIVAČKI I OBRAZOVNI RAD

Član 41

Na području Spomenika prirode mogu se vršiti naučna i primenjena istraživanja i obrazovne aktivnosti u prirodi u skladu sa zakonima i propisima koji uređuju oblast naučnih i primenjenih istraživanja i obrazovanja i ovim pravilnikom.

Istraživanja i obrazovne aktivnosti iz stava 1. ovog člana dopušteno je obavljati na način da se ne izazovu značajne nepovoljne promene ili uniše prirodne vrednosti kao i da se ne zagadi životna sredina.

Član 42

Za istraživanja koja mogu imati uticaj na vrednosti i obeležja Spomenika prirode i za koja je u smislu člana 57. st. 3. i 4. Zakona neophodno pribaviti akt o uslovima zaštite prirode, nosilac istraživanja pribavlja saglasnost Upravljača.

Da bi pribavio saglasnost iz stava 1. ovog člana, nosilac istraživanja prijavljuje Upravljaču planirane istraživačke radove i aktivnosti.

Prijava istraživanja sadrži merodavne podatke o vrsti, cilju, sadržaju, lokaciji, vremenu trajanja, metodama, sredstvima, opremi i alatima, rukovodiocu i učesnicima istraživanja. U prijavi se mogu navesti i usluge odnosno pomoć koja se traži od Upravljača.

Uz prijavu istraživanja prilaže se akt o uslovima zaštite prirode.

Uz prijavu istraživanja, za čije izvođenje je propisana obaveza pribavljanja dozvole, prilaže se i dozvola nadležnog ministarstva u skladu sa zakonom.

Saglasnost iz stava 1. ovog člana, koju Upravljač izdaje u roku ne dužem od sedam dana od dana prijema prijave, sadrži uputstvo o primeni uslova i mera zaštite prirode i pravila unutrašnjeg reda, posebne uslove, ako ih ima, u vezi mesta, vremena i načina izvođenja radova, obezbeđenja pratnje Čuvara ili drugog lica, kao i mogućnost i uslove pružanja traženih usluga.

Zabranjeno je istraživanja iz stava 1. ovog člana započeti ili izvoditi bez pribavljene saglasnosti Upravljača.

Član 43

Upravljač može u postupku izdavanja saglasnosti odrediti drugo vreme od onog koje je navedeno u prijavi ako oceni da postoji rizik po prirodne vrednosti, bezbednost i zdravlje ljudi, o čemu obaveštava podnosioca prijave pre izdavanja saglasnosti.

Upravljač iz razloga navedenih u stavu 1. ovog člana ili nepoštovanja propisanih uslova može pismeno naložiti prekid istraživačkih radova i aktivnosti.

Član 44

O istraživanjima u oblasti šumarstva, poljoprivrede i pedologije, hidrologije, klimatologije i meteorologije, životne sredine, turizma, saobraćaja, energetike, prostornog i urbanističkog planiranja, demografije, kulturnih dobara i u drugim oblastima za koje se po pravilu ne pribavlja saglasnost Upravljača, potrebno je da nosilac istraživanja blagovremeno pismeno obavesti Upravljača.

Obaveštenje sadrži istu vrstu podataka kao i prijava istraživanja.

Upravljač će odmah, a najkasnije u roku od dva dana pružiti pismeni odgovor podnosiocu obaveštenja da je upoznat sa planiranim istraživanjima, mogućnostima pružanja traženih usluga i pomoći, dati

preporuke u vezi poštovanja pravila unutrašnjeg reda i uputiti podnosioca obaveštenja na eventualnu obavezu pribavljanja akta o uslovima zaštite prirode.

Zabranjeno je istraživanje iz stava 1. ovog člana započeti ili izvoditi ukoliko se o njima ne obavesti Upravljač.

Član 45

Obrazovne aktivnosti na području Spomenika prirode, kao što su škola u prirodi, terenska nastava i seminari i stručne ekskurzije potrebno je blagovremeno pismeno prijaviti Upravljaču.

Aktivnosti iz stava 1. ovog člana ne mogu započeti pre nego što Upravljač potvrdi prijem prijave tih aktivnosti. Prijava nameravnih obrazovnih aktivnosti mora sadržati relevantne podatke o vrsti, cilju, sadržaju, vremenu trajanja, organizatoru i broju učesnika. U prijavi se mogu navesti i usluge odnosno pomoć koja se očekuje od Upravljača.

Upravljač će odmah, a najkasnije u roku od dva dana pismeno potvrditi prijem prijave obrazovnih aktivnosti i obavestiti podnosioca prijave o posebnim uslovima zaštite prirode i životne sredine prilikom obavljanja aktivnosti, ako ih ima, kao i o mogućnostima i uslovima pružanja traženih usluga ili pomoći.

Član 46

U roku od 15 dana po završetku terenskih istraživačkih radova i obrazovnih aktivnosti, nosilac istraživanja odnosno organizator obrazovnih aktivnosti dužan je da Upravljaču dostavi kratak izveštaj o toku i glavnim rezultatima sprovedenih istraživanja i obrazovnih aktivnosti.

Po završetku elaborata odnosno publikovanju rezultata o izvršenim istraživanjima nosilac istraživanja dužan je da obavesti Upravljača u roku od 15 dana kao i da taj elaborat ili publikovani rad dostavi Upravljaču.

Onome ko blagovremeno ne podnese izveštaj iz stava 1. ovog člana odnosno ne dostavi obaveštenje i elaborat ili rad iz stava 2. ovog člana, Upravljač može uskratiti saglasnost za naredna istraživanja odnosno obaveštenje i usluge za obavljanje obrazovnih aktivnosti.

XI ČUVARSKA SLUŽBA

Član 47

Sprovodenje pravila unutrašnjeg reda obezbeđuje i neposredni nadzor na području Spomenika prirode vrši čuvarska služba.

Čuvarsку službu čine odnosno poslove čuvarske službe u svojstvu lica sa zakonskim ovlašćenjima i obavezama neposredno obavljaju Čuvari i rukovodilac poslova na zaštiti i unapređenju životne sredine, a u svojstvu samostalnog stručnog saradnika u okviru Upravljača (u daljem tekstu: Rukovodilac).

Čuvar može istovremeno obavljati i poslove čuvara šuma, lovočuvara ili ribočuvara, a Rukovodilac i druge poslove u okviru radnog mesta i stručne spreme kojom raspolaže.

Čuvar je za svoj posao u čuvarskoj službi neposredno odgovoran Rukovodiocu, a Rukovodilac je za svoj posao u čuvarskoj službi kao samostalni stručni saradnik neposredno odgovoran direktoru.

Broj čuvara utvrđuje JP Direkcija za urbanizam i izgradnju - Sokobanja aktom o sistematizaciji poslova i radnih mesta, a vrsta i obim konkretnih poslova koje Čuvar obavlja utvrđuje se ugovorom o radu ili drugim pojedinačnim aktom, u skladu sa zakonom.

Član 48

Za vreme službe, Čuvar nosi službenu odeću na kojoj je znak Spomenika prirode, znak zaštite prirode i znak Upravljača.

Do donošenja akta iz člana 110. stav 8. Zakona kojim nadležni ministar (u daljem tekstu: Ministar) propisuje jedinstvenu uniformu čuvara nacionalnih parkova i zaštićenih područja proglašenih aktom Vlade, Čuvar će nositi uniformu Upravljača.

Član 49

Čuvar poseduje službenu legitimaciju kojom dokazuje identitet, status službenog lica i ovlašćenja u skladu sa Zakonom.

Čuvar je dužan da u vršenju odgovarajućih službenih radnji prethodno pokaže službenu legitimaciju.

Službenu legitimaciju Čuvaru izdaje Upravljač na obrascu koji propisuje Ministar.

O izdatim legitimacijama Upravljač vodi evidenciju.

Čuvar koji je prestao da vrši čuvarsku službu, dužan je da službenu legitimaciju u roku od tri dana od dana prestanka službe vrati Upravljaču, koju će Upravljač odmah poništiti i tu činjenicu uneti u evidenciju iz stava 4. ovog člana.

U slučaju gubitka ili nestanka službene legitimacije Čuvar je dužan da o ovome odmah obavesti Upravljača.

Izgubljena ili nestala legitimacija oglašava se nevažećom u „Službenom glasniku Republike Srbije” i briše se iz evidencije o izdatim legitimacijama, a Čuvaru se izdaje nova legitimacija.

Član 50

Rad čuvarske službe organizuje se na terenu tako što Čuvar vrši neposredni nadzor i kontroliše sprovođenje pravila unutrašnjeg reda na celokupnom prostoru Spomenika prirode.

Čuvar svakodnevno vrši obilazak delova zaštićenog područja ili zaštićenog područja u celosti. Čuvar ima pravo i obavezu da izvrši potrebnu službenu radnju na području Spomenika prirode.

Član 51

U vršenju čuvarske službe, dužnost Čuvara je da:

1) prati odnosno nadgleda kretanje i aktivnosti Posetilaca i drugih Korisnika, posebno:

- gradnju, rekonstrukciju i dogradnju objekata, transport građevinskog materijala i druge radove koji se u skladu sa zakonom smatraju izgradnjom objekata,
- korišćenje mineralnih sirovina, odnosno bigra, kamena, šljunka, peska, drobine i zemlje,
- korišćenje šuma, odnosno seču, krčenje, kresanje i paljenje drveća, izvlačenje, odlaganje i transport drvnih sortimenata, sakupljanje semena i dr.,
- korišćenje flore i faune, odnosno sakupljanje i branje biljaka, gljiva i šumskih plodova i životinja i njihovih razvojnih oblika i dr.
- lov, gajenje i korišćenje divljači,
- ribolov,
- upotrebu motornih vozila i plovila,
- postavljanje objekata na vodi i montažnih i privremenih objekata,
- ulazak u zone, mesta i objekte u kojima je poseta zabranjena ili ograničena,
- kampovanje, logorovanje,
- loženje vatre na otvorenom i primenu pravila i mera zaštite od požara,
- organizaciju i odvijanje sportskih takmičenja i drugih manifestacija,
- odlaganje otpada;

2) prati stanje biljnih i životinjskih vrsta i drugih vrednosti Spomenika prirode i vodi evidenciju o njima;

3) pruža pomoć i sarađuje sa lokalnim stanovništvom drugim nosiocima stvarnih prava na nepokretnostima u cilju zaštite prirode, rešavanju imovinsko-pravnih odnosa i naknadi štete usled uskraćivanja ili ograničavanja prava korišćenja i primene mera zaštite;

4) pruža podatke, pomoć i usluge Posetiocima pri obilasku i razgledanju Spomenika prirode;

5) prati i pruža druge potrebne usluge organizatorima i učesnicima naučnih i drugih istraživanja i obrazovnih aktivnosti,

6) sarađuje sa korisnicima prirodnih resursa i privrednim subjektima, posebno u oblasti turizma i balneoturizma;

7) sarađuje sa nadležnim inspektorom i obaveštava o stvarima iz njegove nadležnosti;

8) sarađuje sa organima unutrašnjih poslova i prema ukazanoj potrebi traži njihovu pomoć;

9) sastavlja zapisnik, obaveštava Rukovodioca i obavlja druge ovde nespomenute poslove, u skladu sa zakonom i aktom Upravljača;

10) obaveštava drugi nadležni organ o izvršenju zabranjenih odnosno protivpravnih radnji koje su regulisane propisima iz nadležnosti tog organa i o njihovim izvršiocima ukoliko su poznati.

Član 52

Kada Čuvar utvrdi ili osnovano pretpostavi da je Posetilac, odnosno Korisnik zaštićenog područja učinio radnju suprotno pravilima unutrašnjeg reda ili merama zaštite prirode propisanim u skladu sa zakonom, ovlašćen je da:

1) legitimiše lice zatečeno u vršenju nedozvoljenih radnji, a lice zatečeno bez ličnih isprava čiji mu identitet nije poznat, privede nadležnom organu unutrašnjih poslova;

2) zatraži da mu lice predoči/pokaže saglasnost, dozvolu, odobrenje, prijavu radova, ulaznicu ili drugi dokument kojim dokazuje status Korisnika odnosno Posetioca i neki pravno validan dokument u vezi radova i aktivnosti koje obavlja;

3) izvrši pregled svih vrsta vozila i tovara koje nose;

4) izvrši svaki pregled, osim stanova i drugih prostorija za čiji je pregled potreban sudski nalog, a posebno pregled:

- prtljaga i ličnih stvari,

- alata i sredstava za sakupljanje biljaka i životinja;

5) privremeno oduzme predmete i sredstva kojima je izvršen prekršaj ili krivično delo i predmete koji su nastali ili pribavljeni izvršenjem takvog dela, uključujući delove i primerke živog i neživog sveta, kao i da ove predmete, bez odlaganja, predala upravljaču zaštićenog područja radi čuvanja;

6) zatraži uspostavljanje prethodnog stanja, odnosno naredi mera za sprečavanje i uklanjanje štetnih posledica, a posebno:

- privremeno zabrani radove i aktivnosti koje se obavljaju bez propisanih saglasnosti ili odobrenja, kao što su naučna i druga istraživanja, obrazovanje i sportske aktivnosti i sl.,

- zabrani na licu mesta radove i aktivnosti koje se obavljaju protivno odredbama ovog pravilnika i pravilima protivpožarne zaštite,

- naredi puštanje na slobodu odnosno vraćanje u prirodu zdravih i nepovređenih primeraka životinja ukoliko je to za njih bezbedno.

Član 53

Kada utvrdi radnju učinjenu suprotno pravilima ponašanja unutrašnjeg reda ili merama zaštite prirode propisanim u skladu sa zakonom, Čuvar sastavlja zapisnik.

Sadržaj zapisnika ili opis koji se unosi u zapisnik je saopštavanje onog što je zatečeno, nađeno, utvrđeno ili na drugi način pribavljen i konstatovano.

U sadržaj se obavezno unose:

- podaci o izvršiocima nedozvoljene radnje, a ako je izvršilac nepoznat to se konstatiše uz osnovnu prepostavku o mogućem izvršiocu,
- način i vreme izvršenja radnje, sredstva i alati kojima je radnja izvršena,
- podaci o svedocima i drugim raspoloživim dokazima ako postoje,
- nastala šteta, dokumentovana što preciznijim podacima i po mogućству fotografijom,
- podaci o oduzetim predmetima i sredstvima iz tačke 5) člana 52.

Zapisnik je sastavljen u onolikom broju primeraka koliko zahteva konkretna situacija, a ako je kontroli prisutna neka druga zainteresovana strana, jedan primerak zapisnika uručuje se njoj.

Upravljač će propisati obrazac zapisnika iz ovog člana.

Član 54

O privremeno oduzetim predmetima iz člana 53. Čuvar izdaje potvrdu sa tačnim podacima o vrsti i količini.

Upravljač obezbeđuje uslove za čuvanje privremeno oduzetih predmeta i preuzima radnje za dalje postupanje sa primercima oduzetih i nađenih životinjskih ili biljnih vrsta, minerala, kristalnih tvorevina, fosilnih ostataka i artefakata, uključujući njihovo zbrinjavanje dok se stvar ne reši.

O privremeno oduzetim predmetima Upravljač vodi evidenciju sa podacima o vrsti, količini, razlogu privremenog oduzimanja, licu kome su predmeti privremeno oduzeti i čuvaru koji je predmete privremeno oduzeo.

Član 55

Čuvar u vršenju službe postupa stručno, autorativno i odgovorno, u skladu sa ovlašćenjima koja ima, vodeći posebno računa o ugledu Upravljača.

Čuvar vodi dnevnik, odnosno evidenciju dnevnih aktivnosti, čiji sadržaj propisuje Upravljač.

Član 56

Čuvar polaže stručni ispit u skladu sa programom koji propisuje Ministar.

Upravljač sam organizuje ili na drugi način obezbeđuje obuku, stručno usavršavanje i proveru znanja i veština Čuvara.

Član 57

Čuvar je opremljen i radnom odećom, sredstvima veze i prevoza, potrebnim aparatima i instrumentima i alatom, u skladu sa posebnim aktom Upravljača.

Član 58

Na osnovu zapisnika i obaveštenja Čuvara o učinjenoj zabranjenoj odnosno protivpravnoj radnji, Upravljač shodno stečenim okolnostima, vrsti dela i statusu počinioca podnosi odgovarajuću prijavu ili zahtev za pokretanje prekršajnog postupka.

XII PROTIVPOŽARNA ZAŠTITA

Član 59

Na području Spomenika prirode planiraju se i sprovode mere zaštite od požara u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara („Službeni glasnik RS”, broj 111/09), Zakonom o šumama i propisima donetim na osnovu tih zakona, planom upravljanja Spomenika prirode i planovima zaštite od požara.

Upravljač donosi plan zaštite od požara za područje Spomenika prirode shodno članu 47. Zakona o zaštiti od požara i odredbama Uredbe o razvrstavanju objekata, delatnosti i zemljišta u kategorije ugroženosti od požara („Službeni glasnik RS”, broj 76/10).

Planom i programom upravljanja Spomenika prirode utvrđuju se prioritetni odnosno godišnji operativni zadaci protivpožarne zaštite.

Upravljač će na pogodan način objaviti odnosno javno istaknuti izvode iz planova zaštite od požara, sa osnovnim pravilima protivpožarne zaštite i postaviti odgovarajuće oznake na terenu.

XIII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 60

Nadzor nad primenom vrši Ministarstvo.

Član 61

Upravljač će najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu doneti akta predviđena ovim pravilnikom.

Član 62

Upravljač će izvod iz ovog pravilnika, sa osnovnim pravilima unutrašnjeg reda i zabranjenim radnjama/aktivnostima istaknuti na pogodan i vidan način na mestima brojnijeg okupljanja i češćeg prolaska Posetilaca i Korisnika zaštićenog područja Spomenika prirode.

Član 63

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva.